

мування правоохоронних органів та органів місцевого самоврядування можливе використання позитивного досвіду поліції зарубіжних країн у сфері комунального поліціювання.

Ці проблеми набули особливої актуальності в сучасний період еволюційних змін у структурній побудові, постановці нових завдань, що потребують впровадження принципово нових форм і методів роботи ОВС. Але розвиток системи, в тому числі і такий напрямок управлінської діяльності, як взаємодія поліції з іншими державними органами, органами місцевого самоврядування, ще не повністю відповідає сучасним політичним, економічним і соціальним реаліям в Україні, не завжди встигає за процесами становлення громадянського суспільства у нашій державі.

1. Конституція України від 28 червня 1996 року // Відомості Верховної Ради України. — 1996. — № 30. — Ст. 141 (зі змінами внесеними Законом України «Про відновлення дії окремих положень Конституції України» від 21 лютого 2014 р. // Офіційний вісник України. — 2014. — № 19. — Ст. 583).

2. Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів : Закон України від 23 грудня 1993 року // Голос України. — 1994. — 2 березня.

3. Боняк В. О. Основи концепції конституційно-правових засад організації та функціонування органів охорони правопорядку України: проблемні питання [Електронний ресурс] / В. О. Боняк // Порівняльно-аналітичне право. Електронне наукове фахове видання. — 2015. — № 1. — Режим доступу: <http://pap.in.ua/index.php/arhiv-vidannja/46>

4. Про оперативно-розшукову діяльність : Закон України від 18 лютого 1992 р. // Відомості Верховної Ради України. — 1992. — № 22. — Ст. 303.

5. Про прокуратуру : Закон України від 14 жовтня 2014 р. [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. — Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua/>

6. Про затвердження Положення про Міністерство внутрішніх справ України : Постанова Кабінету Міністрів України від 13 серпня 2014 р. [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. — Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua/>.

Телькінска Тетяна Ейнівна,
кандидат історичних наук, доцент,
доцент кафедри загальноправових дисциплін
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

МОДЕРНІЗАЦІЯ РЕГЛАМЕНТАЦІЇ УЧАСТІ ГРОМАДЯН У ЗАКОНОДАВЧОМУ ПРОЦЕСІ В УКРАЇНІ: ДЕЯКІ ПРОПОЗИЦІЇ

Одним із вагомих чинників гальмування в Україні життєво важливих реформ, на наше переконання, є відсутність чіткого нормативно-правового закріплення статусу громадян у законодавчому процесі. Слід формувати такий правовий механізм, який забезпечуватиме ефективність означеної

діяльності громадськості. Аналізом наявних прогалин регулювання відповідних суспільних відносин й розробкою рекомендацій переймаються деякі експерти, народні депутати, громадські організації. Водночас маємо власні напрацювання, які можуть стати у нагоді.

Насамперед, на наш погляд, слід розробити й прийняти Закон про петиції. Такі акти діють в Литві, Німеччині та в багатьох інших країнах. Незважаючи на запровадження правового інституту електронної петиції [1], з огляду, зокрема, на відсутність 100% забезпечення доступу громадян до Інтернету та не й таку вже близьку перспективу досягнення означеного результату [2] даний закон, на наше переконання, не втрачатиме актуальності протягом значного часу.

Доцільно також внести зміни до Закону «Про Регламент Верховної Ради України» [3]. Так, можливо у разі ухвалення Закону про петиції є сенс запровадити спеціальний комітет з петицій, за зразком Бундестагу. В будь-якому випадку розгляд звернень громадян, предметом яких є законодавчі пропозиції, слід передати із апарату Верховної Ради України (далі – ВРУ) (відділ з питань звернень громадян) до одного із комітетів (враховуючи задекларовану реформу комітетів ВРУ, не конкретизуємо наразі, до якого саме), що підвищить їхній правовий статус.

Також слід запровадити або розширити публічні засідання комітетів ВРУ (зادля підсумкового обговорення переданих проектів у формі публічного обговорення й голосування), або публічні слухання в цих комітетах, як наприклад, в Бундестазі ФРН, Конгресі США, що потребує внесення змін, зокрема, до законів «Про Регламент Верховної Ради України» та «Про комітети Верховної Ради України» [4]. Процедура публічних слухань у комітетах має передбачати створення спеціального форуму, де представники громадських ініціатив, недержавних організацій, пересічні громадяни зможуть висловити власні пропозиції щодо питань, які становитимуть предмет обговорення членами комітетів [5].

Ефективна участь окремих громадян у законотворчому процесі не є можливою, на переконання авторки, без прийняття закону про лобювання, яким треба передбачити як суб'єктів не лише професійних, а й громадських лобістів. Наголошуємо на тому, що, з огляду на світовий досвід, є очевидним те, що метою регламентації відносин лобювання є не лише протидія корупції, а й створення законного механізму ефективної участі громадськості у правотворчості. Переконані у рівноцінності означених двочленів. З огляду на вищезазначене, пропонуємо у законопроекті «Про лобювання», концепція якого наразі обговорюється робочою групою при Комітеті ВРУ з питань запобігання і протидії корупції, одним із суб'єктів лобювання обов'язково визначити інститути громадянського суспільства. Тим паче, деякі розробники означеної концепції дотримуються позиції, що певною мірою узгоджується із нашою [6].

Отже, модернізація регламентації участі громадян у законодавчому

процесі та створення належних умов для реалізації принципів демократії участі потребує якомога швидкої підготовки та ухвалення, зокрема, Закону про петиції, Закону про лобіювання, внесення змін до законів «Про Регламент Верховної Ради України», «Про комітети Верховної Ради України». Особливо наголошуємо на нагальності правової інституціоналізації громадського лобіювання, що вкрай важливо задля коригування правосвідомості значного числа громадян: від патерналістського розуміння держави до держави як «осередку конкурентів», тобто зосередження інтересів різних груп, що сформувалися у суспільстві та якими визначається зміст державної політики, від правового нігілізму до наближення перспективи його подолання та поширення у суспільстві переконання у силі права.

1. Про внесення змін до Закону України «Про звернення громадян» щодо електронного звернення та електронної петиції // Відомості Верховної Ради (ВВР). – 2015. – № 35. – Ст.341.

2. Динаміка використання Інтернет в Україні. Київський міжнародний інститут соціології. [Електронний ресурс] // Режим доступу: http://marketing.kiis.com.ua/?lang=ukr&cat=13&newsid=36#_ftn1. Доступ: 12.11.2014. Проникнення інтернету в Україні: Результати дослідження холдингу Factum Group Ukraine. [Електронний ресурс] / Режим доступу: www.inau.org.ua/download.php?..

3. Про Регламент Верховної Ради України: Закон України від 9 березня 2010 року № 1952-VI // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2010. – № 14-15. – № 16-17. – Ст.133.

4. Про Комітети Верховної Ради України: Закон України від 4 квітня 1995 року № 116/95-ВР // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 1995. – № 19. – Ст.134.

5. Про практику публічних слухань у Бундестазі див.: Бітц Ф. Шляхи забезпечення ефективних слухань у парламентських комітетах німецького Бундестагу // Матеріали семінару завідувачів секретаріатів комітетів Верховної Ради України «Шляхи забезпечення відкритості роботи Верховної Ради України: досвід, проблеми, перспективи». — К.: Парламентське вид-во, 2009. – С. 22-27.

6. Інститут лобіювання в Україні та за кордоном: походження, проблеми, перспективи розвитку. Науково-інформаційне видання / Д. Базілевич, В. Нестерович, В. Федоренко; Інститут професійного лобіювання та адвокати. – К.: ФОП Москаленко О.М., 2015. – 111 с.